

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060201

DOM
2013-05-30
Stockholm

Mål nr
P 8229-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-09-03 i mål P 1327-12,
se bilaga A

KLAGANDE

Stockholms kommun genom dess Stadsbyggnadsnämnd
Box 8314
104 20 Stockholm

MOTPARTER

1. A D

2. G D

3. J D

4. M G

5. T G

6. M P

7. S P

8. D S

9. E S

10. A S

-

SAKEN

Detaljplan för delar av fastigheten X m.m. vid kvarteret Urverket i stadsdelen Örby i
Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen fastställer, med ändring av mark- och
miljödomstolens dom, länsstyrelsens beslut att avvisa M Ps och S Ps överklaganden.

Dok.Id 1081657

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

2. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Stadsbyggnadsnämndens i Stockholms kommun beslut den 12 maj 2011, § 17, att anta detaljplan för delar av fastigheten X m.m. område vid kv Urverket i stadsdelen Örby i Stockholm.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Stockholms kommun genom dess Stadsbyggnadsnämnd (nedan kommunen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa kommunens beslut att anta detaljplanen samt att M P och S P ska avvisas som sakägare i målet och att deras synpunkter i målet därmed ska lämnas utan avseende.

A D, G D, J D, M G, T G, D S, E S och A S, liksom även **M P och S P**, har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har till stöd för överklagandet anfört bl.a. följande. Domstolens beslut står i strid med väl etablerad praxis i regeringens och Regeringsrättens tidigare avgöranden i fråga om utrymmet för det kommunala självbestämmandet. Mark- och miljödomstolens dom riskerar att avsevärt försvåra andra förtättningsprojekt och kan få väsentliga konsekvenser för kommunens bostadsförsörjning. Domstolen har tillämpat bestämmelsen i 1 kap. 5 § den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, fel när domstolen upphävt detaljplanen och inte beaktat att den avser ett allmänt intresse. Detaljplanen tillgodoser viktiga allmänna intressen såväl vad gäller möjligheten att komplettera området med bostäder som att ge den befintliga förskolan bättre förhållanden. Domstolen har inte beaktat att kommunens översiktplanering sedan lång tid har en tydlig inriktning mot förtätning av befintliga områden som ett sätt att hushålla med mark och skapa förutsättningar för en klimat- och miljömässigt långsiktig hållbar storstadsutveckling.

Av förarbetena till ÄPBL framgår att enskilda sakägare och andra intressenter inte ska kunna åberopa motstående allmänna intressen för att få ett kommunalt beslut om antagande av en detaljplan omprövat (prop. 1985/86:1 s. 365), utan sådana motstående allmänna intressen ska i första hand bevakas av länsstyrelsen under samrådsskedet och i andra hand genom länsstyrelsens officialprövning enligt 12 kap. ÄPBL.

Överprövning av detaljplaner har samtidigt med införandet av den nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL, flyttats från regeringen till mark- och miljödomstol. I samband därmed har en bestämmelse införts som uttryckligen begränsar överprövningens omfattning, 13 kap. 17 § PBL. Enligt förarbetena (prop. 2009/10:215 s. 87 ff.) ska domstolarnas prövning inte avvika från den praxis som etablerats genom regeringens och Regeringsrättens avgöranden i frågan om utrymmet för det kommunala självbestämmandet. Vidare anges att vissa avvägningar mellan allmänna intressen som kommunen gör utifrån bestämmelser i 2 kap. PBL är politiska lämplighetsfrågor som inte bör bli föremål för överprövning. Kommunens uppfattning är att planförslaget visar den mest lämpade användningen av området och att det är viktigt att kombinera hänsyn till platsens beskaffenhet och läge med hänsyn till föreliggande behov och en god hushållning med Stockholmsregionens mark och naturresurser. Mark- och miljödomstolen synes emellertid ha gjort en annan bedömning än kommunen av vad som är lämplig markanvändning inom planområdet. Kommunen hävdar att det står i strid med avsikten med lagstiftningen och inte är förenligt med rättspraxis. Planförslaget innebär nackdelar för fastighetsägare och boende i omedelbar närhet av planområdet. Olägenheten begränsas i huvudsak till att ytan för två grönområden minskas, att några får sin utsikt förändrad, att lokalgatornas trafik ökar obetydligt, samt att byggskedet kan medföra minskad framkomlighet och vissa störningar. Enligt kommunens bedömning har exploateringen begränsats och utformats så att grönytorernas huvudsakliga värde bevaras och planförslaget innebär att tillräcklig hänsyn tagits till de berörda enskilda intressen. Olägenheterna för klagandena är inte större än vad som är normalt i förtätningsprojekt och som måste anses acceptabelt och normalt förekommande i en tät och växande storstadsregion.

M Ps och S Ps fastighet gränsar inte till planrådet och avståndet från deras tomtgräns till planrådets närmaste del är mellan 46 meter och 80 meter. Mellan deras fastighet och planområdet finns en annan bebyggd villatomt och en del av grönområdet. Kommunen anser att det inte finns några sådana särskilda omständigheter som motiverar att kretsen av berörda bör utvidgas till att även omfatta sakägare och parter i planrådets grannskap utanför de direkt berörda grannfastigheterna.

A D, G D, J D, M G, T G, D S, E S och A S har jämte **M P och S P** anfört i huvudsak samma omständigheter som i underinstanserna. Klagandena har framhållit att beslutet medför att få kvarvarande naturområden tas i anspråk, att naturområdet Örbystråket fragmentiseras samt att framkomligheten minskar på grund av ökad trafik. **M P och S P** har dessutom vidhållit att de ska anses klagoberättigade.

Mark- och miljööverdomstolen har den 3 april 2013 hållit syn i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den 2 maj 2011 trädde den nya plan- och bygglagen i kraft och den äldre plan- och bygglagen upphörde att gälla. Enligt punkt 2 i övergångsbestämmelserna till PBL ska äldre föreskrifter alltså gälla för mål och ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011. ÄPBL är således tillämplig i detta mål.

Klagorätt

I fråga om **M P och S P** kan anses berörda på ett sådant sätt att de haft rätt att uppträda som parter och därmed överklaga nämndens beslut finner Mark- och miljööverdomstolen inte skäl att göra någon annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Mark- och miljödomstolens dom i den del som gäller **M P och S P** ska följaktligen ändras och länsstyrelsens beslut beträffande deras överklagande fastställas.

Prövning i sak

Enligt 1 kap. 2 § ÄPBL är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Det är kommunen som inom vida ramar har att avgöra hur bebyggelsemiljön ska utformas.

För att enskilda som berörs av en ny detaljplan ska få sina intressen beaktade på ett rimligt sätt regleras i 1 kap. 5 § ÄPBL att såväl allmänna som enskilda intressen ska beaktas. Hur avvägningen mellan dessa intressen ska göras preciseras inte.

För A D, G D, J D, M G, T G, D S, E S, och A S medför detaljplanen påverkan, bl.a. i form av att näraliggande grönområden minskas, att biltrafiken i området ökas till viss del, att möjligheten till gatuparkering begränsas och att utsikten förändras. De olägenheter som uppstår bedöms dock inte bli större än vad som kan godtas i den växande storstadsregion som planområdet utgör en del av. Till skillnad från mark- och miljödomstolen finner Mark- och miljööverdomstolen, vid en vägning mellan de enskilda intressen som anförts och de intressen som planen syftar till att tillgodose, att det inte finns tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Inte heller i övrigt har framkommit något skäl att upphäva antagandebeslutet.

Mot bakgrund av det anförda finner Mark- och miljööverdomstolen, med bifall till kommunens överklagande, att mark- och miljödomstolens dom ska upphävas och kommunens beslut att anta detaljplanen ska fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Henrik Runeson, referent, tekniska rådet Tommy Åström och adj. ledamoten Anna Stenberg.

Föredragande har varit Gunilla Stener.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-09-03
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 1327-12

KLAGANDE

1. A D

2. G D

3. J D

4. M G

5. T G

6. M P

7. S P

8. D S

9. E S

10. A S

Dok.Id 279894

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

MOTPART

Stockholms kommun
Stockholms Stadsbyggnadsnämnd
Box 8314
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2012-01-20 i ärende nr 4031-17355-11, se domsbilaga 1.

SAKEN

Detaljplan för delar av fastigheten X m.m. vid kvarteret Urverket

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen undanröjer länsstyrelsens beslut att avvisa överklagandena från S och M P.

Mark- och miljödomstolen upphäver Stadsbyggnadsnämndens i Stockholms kommun beslut den 12 maj 2011 § 17 att anta detaljplan för delar av X m.m. vid kv. Urverket i stadsdelen Örby i Stockholms kommun.

YRKANDEN M.M.

A D, G D, J D, M G, T G, D S, E S och A S har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva
Till stöd för sin överklagan har de anfört i huvudsak samma omständigheter som de
förde fram till länsstyrelsen.

S P och M P har yrkat att länsstyrelsens beslut att avvisa
deras överklaganden ska undanröjas och att deras överklaganden ska prövas. De har
anfört bl.a. att de varit mycket aktiva genom hela processen och bor granne med två
fastigheter vars ägare fått rätt att överklaga. Om man tittar på en karta så ser man att
vi är hus nummer två i förhållande till den tänkta byggnationen men om man tittar
på hur det ser ut i verkligheten så kan man konstatera att vi är lika påverkade av att
detta naturområde görs om till bostäder som våra grannar.

Vidare har de yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva detaljplanen. Till
stöd för sin talan har S och M anfört i huvudsak att detaljplanen inte tar
hänsyn till beskrivningar, syften och riktlinjer i kommunens egna dokument.
Liksom att kommunen bortsett från allmänhetens intresse av naturområdet och att
ca 20 % av Örbys befolkning opponerat sig mot detaljplanen genom protestlistor.

Stadsbyggnadsnämnden har i till domstolen inkommet yttrande bemött
klagandenas synpunkter.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen anser mot bakgrund av vad S P och M
P anfört att de är att betrakta som sakägare. Länsstyrelsens avvisningsbeslut
ska därför undanröjas och deras överklagande ska prövas.

Enligt 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (1987:10), benämns i fortsättningen ÄPBL, är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, och enligt 2 kap. 1 § ÄPBL ska marken användas för det eller de ändamål för vilket området mest är lämpat med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning av marken. Planläggning ska även utifrån 2 kap. 2 § ÄPBL främja en ändamålsenlig struktur – med beaktande av natur – och kulturvärden, samt enligt 1 kap. 5 § ÄPBL ska både allmänna och enskilda intressen beaktas.

Syftet med denna detaljplan är att, i ett redan existerande och fullt utbyggt villaområde i den enda för området viktiga och mycket frekvent utnyttjade parken, exploatera mark för nybyggnad av 13 radhus. Innebörden av detaljplanen är således att enskilda intressen tillgodoses på bekostnad av det redan existerande villaområdets allmänna behov av en fungerande och väl utnyttjad parkmark. Det i detta fall mycket starka allmänna intresset har alltså fått ge vika för ett enskilt exploateringsintresse. Detta strider mot 1 kap. 5 § ÄPBL och 2 kap. 1 § ÄPBL. Detaljplanen ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [domsbilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 24 september 2012. Prövningstillstånd krävs.

Bjarne Karlsson

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist.